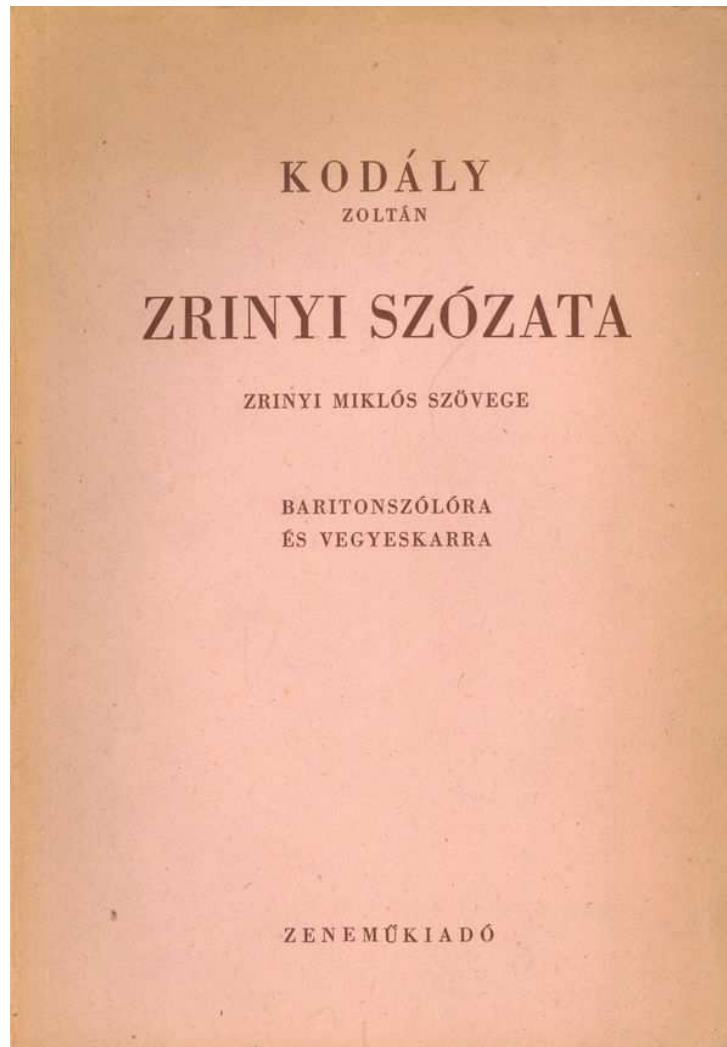

ALBERT GÁBOR¹
KODÁLY SZÓZATA 1955-BEN²

Magam is ott álltam feleségemmel az ünneplők között. Álltam, mert amikor a hosszú taps után végre Kodály is megjelent a Zeneakadémia színpadán, mindenki felállt, úgy ünnepeltük a 73 éves Kodály Zoltánt. 1955. december 18-án, advent negyedik vasárnapján, a szinte már kultikussá vált születésnap koncerten, a *Zrínyi szózata* hangversenytermi ősbemutatóján. Tapsoltunk, s visszhangozott bennünk a hatalmas Ámen zárókórusa és Deborah énekének bizonyossága, hogy nincs messze a mi feltámadásunk sem, s akik szabad akaratból

¹ A Forrás c. irodalmi folyóirat 39. évf. (2007) 12. számában megjelent tanulmány kibővített változata

² **Albert Gábor** (Egyházasharaszti, 1929. október 30.) Magyar Örökség díjas, Kossuth-díjas és József Attila-díjas író, műfordító, könyvtáros. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja (2004).

adták magukat a veszedelemre, akik hisznek a feltámadásban, úgy tündökölnék majd, mint a nap. Ámen! Úgy legyen!

Önfeledt boldog elragadtatás, ez tükröződött az arcokon. Kodály szokása szerint nem hajolt meg, csak állt, úgy fogadta az ünneplést, s mintha elnézett volna a fejünk fölé, abba a jövőbe, amely boldog és várt titokként ott hullámzott a teremben.

Tapsoltam én is, és senki sem tudta, hogy ehhez az estéhez én is adtam valamit, hogy ehhez nekem, nekünk is van valami, sőt valamicskével több közünk, mint a többieknek.

*

1955 a boldog várakozás éve volt. A beteljesülés ígérete, sőt bizonyossága. A jelenkori hazugságáradatban élő ember nehezen tudja elképzelni azokat az éveket, nehezen tudja elképzelni, hogy lehetett egy olyan korszak, amelyben szinte kézzel foghatóan lehetett tapasztalni, hogy a világ, a magyarság sorsa szinte minden nap elmúltával kisebb vagy nagyobb lépésben, de az igazság felé haladt. Minden nap maga mögött hagyott egy-egy hazugságot. Minden napnak megvolt a maga ajándéka. A remény és a hit abban, hogy érdemes tenni, cselekedni. Hogy az 1948-ban bekövetkezett katasztrófát ép, egészséges lélekkel túl lehetett élni, és túl is éltük. A nemzet gerincét talán megroppantották, de el nem törték. Ezt jelezte nekünk Németh László újra megszólalása, a Bartók és Kodály koncertek, az *Irodalmi Újság* egyre szabadabb hangvétele. Ezt a hitet növelte bennem a húszegynéhányévesek természetes biológiai optimizmusa is. Egy éve fejeztem be az egyetemet – s igaz ikszesnek számítottam, mondhatnám ellenségnek, és csak tizenhárom felvételi vizsga után kerültem be az annyira óhajtott egyetemre, de bekerültem, elvégeztem, s az ország első könyvtárában dolgozhattam. Nevetségesen kevés fizetésért ugyan, de megnősültem, és az 1955-ös varázslatos évben egészséges fiam született. Úgy érezhettem, és joggal, hogy az a hatalmas áradat, amit akkor „olvadásnak” is neveztek, engem is hátrára kapott és röpít, Isten tudja, milyen magasságokba. Miért ne hihettem volna, hisz ott volt a zsebemben egy Németh László levél, amely – hitem szerint – biztos belépőt jelentett a művészetek „szentélyébe”. A titkos „véletlenek” összjátéka során azon a decemberi koncerten szinte személyes kapcsolatba kerültem a másik géniusszal. Erről azonban akkor senki sem tudott.

*

Kodály Zoltán nevével először 1941-ben találkoztam. A pécsi *gróf Széchenyi István állami gimnázium* első osztályos tanulójaként, mint afféle jó hangú gyereket osztályfőnököm – aki egyébként a karéneket is vezette – besorolt az altettes szólamba. Szilárd Leó tanár úr – akinek semmi köze sem volt a neves fizikushoz – hatalmas pocakját a kottatartónak támasztotta, s vastag vezénylő pálcának használt botjával verte a taktust elrettentő, hazafias zengeteinkhez. *Ria-*

dónak harsogása harcra hív – harsogtuk nekikeseredett lelkesedéssel –, *ha-a-zám, ha-a-zám!* Egyik lélegzetvételnyi szünetben gúnyos mosollyal fordult ahhoz a diákhhoz, akinek a testvére a ciszterekhez járt, s a következőt kérdezte: *Nyolcas Ipoly tanár úrék, ugye megint Kodályt meg Bartókot énekelnek?* Meg sem várva a választ mi újra rázendítettünk a riadó harsogására.

Ekkor, tízéves, első gimnazista koromban hallottam először Kodály nevét.

*

A következő évben a *Magyar királyi „Hunyadi Mátyás” kőszegi honvéd középiskolai nevelőintézet* keretében közelebbi kapcsolatba kerültem a kodályi szellemmel. Énekórákon a Kodály szellemét sugárzó *Énekes ábécéből* tanultunk, s tanárunk, egyben az énekkar vezetője, Géressy László főhadnagy úr az éneket – különös módon – nem tekintette melléktárgynak. A kőszegi katonaiskolában (még leírni is hihetetlen) az ének – az énekdolgozat, a különböző hangsorok megszerkesztése, a népdaltanulás, a szolmizálás –, különösen azok körében, akik nem tanultak hangszert, hegedűt vagy zongorát, a rettegett tantárgyak közé tartozott. Az énekkarban – Géressy László karvezetésével – mi is követtük a lemosolygott Nyolcas Ipoly tanár urat, s Bárdos Lajos mellett csak Kodály és Bartók kórusokat énekelünk. Ezekkel a Magyar Rádióban is szerepelt a kiscögerek kórusa. Akkoriban azonban még minden előadás egyenes volt, s a szereplést (pénzhiány miatt) mindig egybekötötték a karácsonyi vagy a nyári „szabadsággal”, és abban csak a budapestiek vagy a Budapesten át utazók vehettek részt. Ormánsági lévén (akkor szüleimmel Sellyén laktunk) ezekből a szereplésekből – a Pécs és Nagykanizsa felé utazó kórustagokkal együtt – mindig kimaradtam.

*

Elhittem Kodály Zoltánnak, hogy *a zene mindenkié*, s abba hagyott hegedűtanulásom után sem szakadt meg soha kapcsolatom a zenével. Egyetemi éveim alatt, ha tehettem, esténként ott ténferegtem a Zeneakadémia második emeletén, ahol jegy nélkül is be lehetett slisszolni. Az is a Kodály fémjelezte véletlenek közé tartozik, hogy negyedéves egyetemista koromban – magyar irodalom és könyvtárszakon végeztem –, mikor szakdolgozati témát kellett választanom azzal álltam elő, hogy *Kodály Zoltán és az irodalom* címen adom be dolgozatomat. A disszertáció két részből állt (volna), s az elsőben Kodály Zoltán irodalmi (tanulmányírói) tevékenységének bibliográfiáját állítottam volna össze, a másodikban pedig egy irodalomtörténeti esszében jellemeztem volna Kodály Zoltán irodalmi munkásságát.

Volna... volna... írom, mert amikor sor került a végső megbeszélésre, a könyvtártudományi tanszéken kijelentették, hogy bizonyára érdemes volna feldolgozni Kodály Zoltán és a magyar irodalom kapcsolatát, de ez őket nem érdekli, ez nem könyvtártudományi téma. Ha a magam kedvére a bibliográfia melléktermékeként ki is dolgozom, rendben van, de ezt nekik be se adjam, ők azzal

nem tudnak mit kezdeni. Némileg elkedvetlenedve ugyan, csak a bibliográfiát készítettem el, mégpedig az *autopszia* elvének szigorú érvényesítésével. Ez pedig azt követelte meg, hogy a bibliográfiában szereplő valamennyi dokumentumot kézbe kellett vennem és „*sajátszeműleg*” kellett meggyőződnöm a leírásban szereplő adatok valóságáról. Akkoriban Kodály Zoltán irodalmi műveinek két bibliográfiája volt ismeretes, az egyik Molnár Antal Kodály Zoltánról írt dolgozatának függelékében jelent meg (Molnár Antal: *Kodály Zoltán*. Somló Béla Könyvkiadó. Budapest, 1936. 64 l – Népszerű Zenefüzetek 4. sz.), a másik Szöllősy András Kodály-könyvében (Szöllősy András: *Kodály művészete*. Pósa Károly kiadása. Budapest, 1943. 160 l.). Bevettem magam az Országos Széchényi Könyvtár olvasójába és Kodály Zoltán valamennyi könyvét, tanulmányát, cikkét, elő- és utószavát, egyszóval valamennyi irodalmi munkáját kézbe vettem, elolvastam, s így készítettem el 1954-ben szakdolgozatomat. (Az ELTE könyvtártudományi tanszékének irattára minden valószínűség szerint jelenleg is birtokolja bibliográfiai dolgozatomat.)

Mindez azonban csak előzetes magyarázat, semmiféle oki vagy okozati kapcsolatban nincs azzal az érzéssel, amely akkor ott, 1955. december 18-án, a *Zrínyi szózata* bemutatóján elfogott, s úgy megemelt, hogy a talpam szinte nem érezte a padló nyomását. Ehhez még kellett valami más is, egy újabb „véletlen”.

*

Az egyetem (ELTE) elvégzése után évfolyamtársam, későbbi feleségem, Marek Zsuzsanna, a Magyar Rádió Irodalmi Osztályán kapott szerkesztői állást (én magam pedig – bár ez teljesen mellékes – némi huzavona után a Magyar Rádió tőzsomszédságába, az Országos Széchényi Könyvtárba kerültem). Rádióbeli főnöke az ismert színikritikus, publicista Dalos László volt, s egyik első munkája egy már elkészült irodalmi emlékműsor lebonyolítása lett volna. 1954-et írtunk, s Zrínyi Miklós, a *Szigeti veszedelem* írója, 290 éve, 1664. november 18-án, Csáktornyan egy tragikus kimenetelű vaddisznóvadászaton veszítette életét. A kissé szokványos emlékműsor az újdonsült szerkesztőnek nem tetszett, pedig annak összeállítója nem volt más, mint az ismert író és olasz fordító, Füsi József. Neki viszont van egy ismerőse – javasolta Marek Zsuzsanna –, aki Zrínyit szereti, otthon van benne, és sokkal erősebb, rádiószerűbb műsort tudna készíteni. Dalos László nem ellenkezett, s az a bizonyos „ismerős” én voltam. Így nyílt lehetőségem arra, hogy ezt a Zrínyi rádiós műsort elkészítsem.

Az első, amiben megegyeztünk – mármint a szerkesztővel, Marek Zsuzsannával – az volt, hogy a műsorban nem én beszélek Zrínyi Miklósról, hanem hagyom, hogy Zrínyi szólaljon meg. Ő beszéljen hozzánk, mégpedig a legfontosabb, a legaktuálisabb kérdésekről, hogy kik és mik vagyunk, hogy mit lehet és mit kell tennünk most 1954-ben, a megaláztatások után, a veszedelem idején, mikor egy rettenetes sárkány karmai közé estünk, s nekünk egyetlen, legfonto-

sabb, létkérdésünk, hogyan szabadulhatunk meg. Egy pillanatig sem volt kétséges, hogy a *Ne bántsda a magyar* címet is viselő *Török áfium ellen való orvossá*

got kell a központba állítanom, helyesebben azt kell tömörítenem, hogy beleférjen a műsorba. A szöveget úgy húztam meg, úgy osztottam különböző indulati intenzitású, egységes tömbökbe, hogy lényegében az egész *Áfium* beleférjen a megadott műsoridőbe.

Az ország akkor meg volt rakva orosz, helyesebben szovjet katonai táborokkal, s nem kis örömmel olvastam például, ahogy Zrínyi a muszkákról vélekedett:

„Az ő országuk messze, az ő népek goromba, az ő hadakozásuk semmirekellő, vitézségök nevetséges, politikájok ostoba, birodalmok tyrannis; kinek kelljen hát az ő segítségek!”

Ez azonban csak néhány sor, amelyet egyébként sem lehet, szabad a műsorba illeszteni, s ennél sokkal inkább szíven ütött az a kétségbeesett kiáltás, ahogy Zrínyi az annyiszor becsapottak, a kijátszottak, a megtiportak fájdalomával kiáltott fel, hogy *ne bántsda a magyart!*

Ez a hang, ez a gesztus volt az, amely 1954-ben, évszázadok távolából is megdobogtatta szívünket. A szenvedély, a nyíltság, az egyenes beszéd, a röpirat erőteljes, mindent magával ragadó, művészi sodra volt ellenállhatatlan és megszégyenítő. Szájzárás néma esztendők álltak mögöttünk, amikor kevés kivételtől

eltekintve csak azok beszéltek vagy beszélhettek, akiket a körülmények vagy saját gyengeségük a hazugságok és mellébeszélések zsákutcájába szorított. Zrínyi másra ösztönzött, mást követelt tőlünk. Az ő indulata – hittem benne – a magyarságot féltő szíveket is megnyithatja, a némaságot is feloldhatja. Nekünk akkor, 1954-ben erre volt szükségünk, hogy megszólalhassunk, hogy figyelmezzünk a veszedelemre.

*

A műsor felvételén még „vőlegény” voltam, a műsor sugárzása idején már „férj”. A felvétel közben a rendezőnek – Solymossy Ottónak – míg a szöveget hallgatta, az volt a véleménye, hogy egy-egy kiemelt tömböt nem is egy színesznek kellene mondani, hanem kórusnak, mert az egész úgy szól, mint valami oratórium. Ezek a szavak a későbbiek ismeretében profetikus hangsúlyt kaptak. A felvétel különös élményt jelentett. Zrínyitől kölcsönzött szavakkal – úgy éreztem – én magam is megszólalhattam. A sors kaján fintora, hogy magát a műsort nem tudtam meghallgatni, mert 1954. november 18-án délután az Országos Széchényi Könyvtár olvasószolgálati osztályán kellett inspekcióznom.

Egyébként ez a Zrínyi műsor volt első, és ahogy később kiderült, legsikeresebb rádiós szereplésem.

*

Ha én nem is, mások hallgatták a műsort. Minderről egy év múlva értesültem. 1955. október közepén ugyanis a *Magyar Rádió* című műsorújságban a következő Kodály-nyilatkozatot olvastam:

„A Zrínyi szózata megírását közvetlenül a Rádió sugalmazta. Jól emlékszem: Zrínyi-műsört adtak a Rádióban valamilyen ünnepi alkalomból. S ahogy hallgatom az előadást, egyre nagyobb hatással volt rám Zrínyi minden sora, megragadott, milyen hatásos, milyen élő ma is Zrínyi költészete. Akkor rögtön azt gondoltam, hogy mindezt zenei formába lehetne önteni – így még élőbb, még hatásosabb volna. Akkor, ott a rádiókészülék mellett született meg bennem az elhatározás, és a bemutató szempontjából nem is gondoltam másra, mint a Rádióra.”

[Kodály: Zrínyi szózata - YouTube](#)

A Magyar Rádió és Televízió Kórusa, Miller Lajos (bariton), vezényel Ferencsik János valamint Kodály Zoltán: Jézus és a kufárok / Liszt Ferenchez / Norvég Lányok
Kodály Karművészete The Choral Music Of Kodály – 1. 1982 - [Hungaroton](#) – SLPD 12352

Annyi év után nehéz volna felidézni, hogy akkor mit jelentett ez a rövid híradás annak a fiatal férfinak, aki lényegében akkor indult el azon a pályán, ahol mindig több a buktató, mint az elismerés, ahol csak a ritka véletlen szolgál-

tat elégtételt, és az „érdemes volt” bizonyága fehér holló. Ezt a váratlan híradást kivételes ajándékként fogadtam. Szinte magam előtt láttam, ahogy a beteg feleségét ápoló Kodály Zoltán felfigyel az én Zrínyi-hangomra, a mag termékeny talajra hullik, és az én Zrínyim ösztönzője lehet egy Kodály-műnek.

1955 októbere egyébként is a bizonytalan bizonyosság ideje volt. Első gyermekünk születését vártuk, Marek Zsuzsanna – akit akkoriban már Albert Zsuzsának neveztek – bejárt ugyan a Rádióba, de „mindenórás” lévén egyre jobban fárasztotta a hosszú autóbuszozás, mert akkoriban még Pesterzsébeten laktunk.

Nem tudom felidézni az akkori napok örömét, de minderről mégis némi fogalmat adhat az a zaklatott-boldog levél, amelyet a Kodály-nyilatkozat olvasása után Kodály Zoltánnak írtam.

*

A levelet természetesen kézzel írtam, s eszembe sem jutott, hogy magamnak is készítek másolatot. Később talán el is felejtkeztem volna róla, ha Kodály Zoltán nem örzi meg, s halála után a hagyaték, a kéziratok, a levelezés rendezőjének – Ittzés Mihály zenetörténésznek – valamikor a kilencvenes években nem akad a kezébe, s nem próbál utána nyomozni, hogy a levelet aláíró Albert Gábor azonos lehet-e az akkor már több könyvet is közreadó Albert Gáborral. Az azonosítás megtörtént, s Körber Tivadar barátom közvetítésével fénymásolatban magát az ominózus levelet is megkaptam. Akkor, tehát a levél megírása után harminc esztendővel így emlékeztem vissza erre a levélre:

„Lehet-e csodálni, hogy a boldogság és a büszkeség kábulatában az a fiatalember, aki akkor voltam, levelet írt a mesternek, és abban ájult tisztelettel bevallotta, hogy annak a bizonyos műsornak ő volt a szerzője. Ahogy mostani fejemmel visszagondolok a levél rég elfelejtett szavaira, cikornyás szerénységére csak megbocsátóan mosolygok...A fénymásolatban megkapott levelet újraolvassva szinte elzékenyültem. Nagy meghatottságomban aztán olyan jó és biztos rejtekbe dugtam el ezt a drága és szégyellhető dokumentumot, hogy sejtelmem sincs, merre bujdokolhat.”

A levelet újra meg kellett szereznem (köszönet érte Ittzés Mihálynak és a Kodály Archívumnak), s most némi elfogultsággal közreadom. Mentségül vagy inkább magyarázatul annyit: a levelet az izgatott várakozás napjaiban, fiam születése előtt két nappal írtam.

Bp. 55. X. 22.

Professzor Úr!

Bocsásson meg, hogy ismeretlenül felkeresem levelemmel. És kérem, higgye el, nem azért írok, hogy egy véletlen találkozásból hasznot húzzak magamnak.

Egy évvel ezelőtt végeztem el az egyetemet, sokat látok és keveset mondhatok el belőlük. Nem készültem írónak – csak egész ember akartam lenni mindig. De néha olyan súllyal nehezedik rám valami, hogy nem bírok hallgatni; csak ilyenkor szoktam tollat venni és írni elkeseredett boldogsággal.

Ilyen indulattal írtam azt a bizonyos Zrínyi műsort is, amelyikről a „Zrínyi szózatá”-ról adott interjújában megemlékezik. Írtam, mert a Török áfiumnak minden szavát magaménak éreztem, minden mondata mögött egész valómmal ott álltam. – És így váltam eszközzé a sors kezében. – Kiáltani, üvölni akartam, hogy hallják meg –, nem Zrínyit, a 290 éve halott költőt, nem!, hanem az élők jaját, az élők hitét, az enyémet, mindnyájunkét. Magamat akartam megmutatni Zrínyi mondataiban is, Zrínyi viharzásában, hogy ismerjenek magukra az emberek és bölintsanak rá, hogy „bizony! bizony!”, és ne csak bölintsanak, hanem tegyenek is valamit. — Eszközzé váltam a sors kezében, de nem öntudatlan eszközzé! Élesztő akartam lenni! — Nem is én, hanem Zrínyi volt akkor az eszköz, ő volt a harsona, de én adtam hangot neki, én emeltem szájamhoz, hogy a benne szunnyadó hangok életre keljenek. Azt szerettem volna, ha pár nap múlva csak az én Zrínyimről beszélnek, a mi Zrínyinkről, és mindenki ámulattal és megdöbbenve gondolja: hát még most is tud valamit mondani nekünk ez a 290 éve halott Zrínyi? — És nem beszélt senki Zrínyiről, és nem ámult el senki, és még én magam sem tudtam meghallgatni a műsort, mert benn kellett maradnom dolgozni. — És ezért olvastam olyan boldogan, hogy „akkor, ott, a rádiókészülék mellett született meg bennem az elhatározás.”

Ne haragudjon, hogy elraboltam ezt a pár percet. És ha néha elkeserítőnek látná helyzetünket és haszontalannak munkáját, gondoljon ránk, fiatalokra, mi is itt vagyunk, és ugyanazt akarjuk.

Mert számunkra Kodály Zoltán zenéje és emberi példája mindig szomjatorzó tiszta forrás.

Albert Gábor

*

Választ a levélre nem kaptam, talán nem is vártam. Elég volt nekem az, hogy én tudtam róla. Nem is a levélről, hanem hogy Zrínyi révén, az ő közvetítésével ezentúl kibogozhatatlan és elszakíthatatlan szálak fűznek a kodályi zenéhez, azokhoz az eszmékhez, amelyek zenéjében revelálódnak. Azon a hangversenytermi bemutatón, 1955. december 18-án, advent negyedik vasárnapján önfeledt, boldog elragadtatással ünnepeltünk, s visszatekintve semmi kétség, hogy

ott, a hangversenyteremben arra készültünk, ami egy év múlva bekövetkezett.

Ezerkilencszázötvenhat, a nemzet felemelkedésének reménye és előkészítője volt ez a nevezetes hangverseny.

*

Az már csak az önmagukat megsemmisítő „véletlenek” sorozatából következik, hogy jó tíz év múlva a Bartók Archívumban dolgoztam, s egyik alkalommal, mikor Szabolcsi Bence végigvezette Kodályt az Országház utcai intézeten – ha jól emlékszem – a Mester még kezét is nyújtott.

*

Keze melegét még egyszer éreztem.

A Múzeum körút antikváriumai, a kirakatok böngészése nem kevés időmet rabolta el. Valamikor 2008 októberében, a Központi Antikvárium egyik kirakatát az ógörög klasszikusoknak szentelte. Valamikor a református teológián ugyan vizsgáznom kellett ógörögből is, de az oly régen volt, s az Újszövetség nyelve, a *koiné* jóval egyszerűbb, mint a klasszikusok nyelve. Mindezt tudtam, s azt is sejtettem, hogy sosem lesz időm, erőm, energiám arra, hogy a klasszikusokat eredeti nyelven birtokba vegyem. Mindezek ellenére mégis úgy éreztem, ha ezeket a könyveket birtoklom, ha ott vannak a polcomon (mint ahogy a legkedvesebbek ott is voltak), akkor minden megtörténhet. Végigböngészve a kirakatot megakadt a szemem Aiszkhülosz tragédiáinak lipcsei, Heinrich Weil-féle 1889-es kiadásán. A könyvet azonnal megvásároltam – kétezer forintba került –, s mikor otthon belelapoztam, láttam, hogy a Pannonhalmi Főkönyvtár kiselejtezett dupluma. Ceruzás bejegyzések, tanúsították, hogy a könyvet olvasták, a diákok is „használták”, beleírtak szavakat, magyarázatokat.

A Heten Théba ellen (Hepta epi Thébasz) 835. sorához a lap alján következő megdöbbentő ceruzás bejegyzést találtam:

Ezt olvastuk Kodály Zoltánnal közvetlen a halála előtt. 1967. márc. Nádasí Alfonz

Kodály március 6-án halt meg. Ez a könyv rejtett formában még keze melegét is őrzi, tekintete végigpásztázta ezeket a sorokat. Nádasí Alfonz bencés szerzetes tanár – tudjuk – rendszeresen feljárt hozzá, s közösen olvastak latin és görög auktorokat. A közös olvasásokról *Mi mindenre emlékezett Kodály?* címen könyvet is írt.

A megjelölt görög sor napokig ott zsonghatott a végső elszámolásra készülő Kodály Zoltán lelkében.

A megjelölt rész – a 835. sort aláhúztam – Jánosy István fordításában így hangzik.

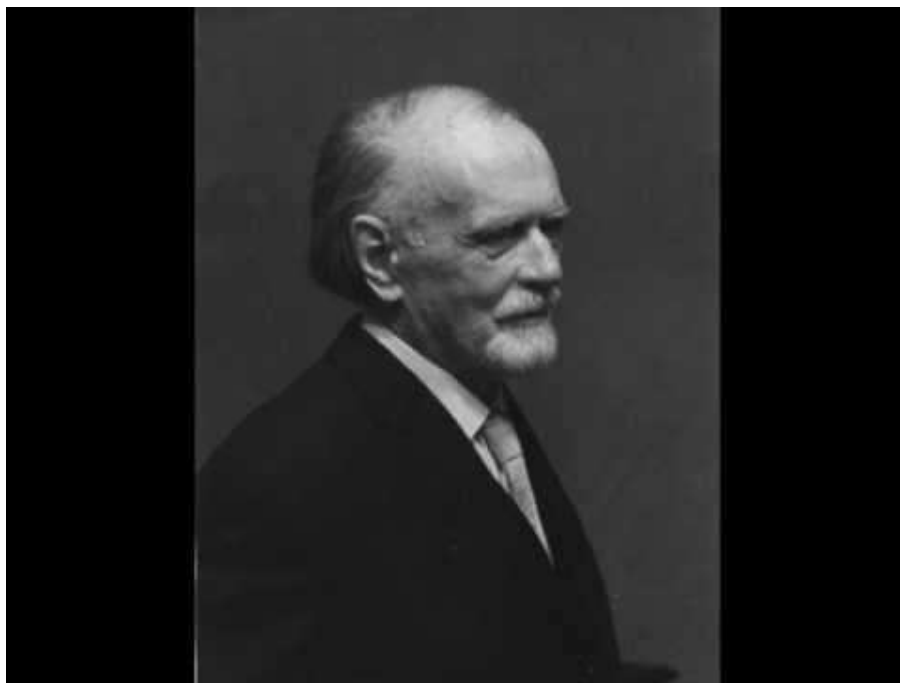
Oidipúsznak, s nemzetének
 fekete átka teljesült.
 Mi vesztő jéghideg nyugözi le szívemet!
Szereztem egy síri dalt
 – mint Thüiasz –, hogy hallomást
 vettem e véres, végzetes
 halottakról.

*

„Véletlen” nincs.

Ez a könyv, mint egy eddig nem kézbesített levél, rám várt. Ezeket a sorokat úgy olvasom, mint Kodály Zoltán utolsó, talán éppen a letiport magyar forradalmat sirató, nekem szóló üzenetét.

(2008. október 25.)

NE BÁNTS A MAGYART!

Írta gróf Zrínyi Miklós:

Sárdis városa megvételekor egy vitéz magára Krözus királyra akadván meg akarja vala ölni. A király fia, ki egész életében néma vala, látván veszedelmét atyjának, megszólala mondván: Ne bántsd a királyt! Vajon nem hasonló-e az én

mostani felkiáltásom édes nemzetem tehozzád. Látok egy rettenetes sárkányt, mely méreggel, dühösséggel teli, elragadja s ölében viseli a magyar koronát. Én, csaknem mint egy néma felkiáltok, ha kiáltásommal elűzhetném ezt a dühös sárkányt, kiáltván: Ne bánts a magyart! Szegény magyar nemzet! Szegény, anynyira jutott-e ügyed, hogy senki ne is kiáltson fel utolsó veszedelmeden, hogy senkinek ne keseredjék meg szíve romlásodon. Hogy senki utolsó, halállal való küszködéseden egy biztató szót ne mondjon? Egyedül én vagyok-e őrállód, vigyázód, ki megjelentem veszedelmedet? Nehéz ugyan e hivatal nékem, de ha az Isten hazámhoz való szeretetet rám tette, ímé kiáltok, ímé üvöltök, Hallj meg engem élő magyar! Ihon a veszedelem, ihon az emésztő tűz. Magyarok! Ti néktek szólok: Ez a rettenetes sárkány a török, már Váradot, Jenőt tőlünk elvette, sok ezer magyar lelket rabságra vitt. Erdélyt, koronánknak legszebb boglárát felprédálta, fejedelmét eltiporta, nemzetünket, országunkat gázolja, mint egy vadkan a szépen plántált szőlőt! Elfussunk? Nincs hová! Sehol másutt Magyarországot meg nem találjuk. Senki a maga országából ki nem mégyen, hogy minket helyheztesse belé. Az mi nemes szabadságunk az ég alatt sehol nincs, hanem Pannóniában. A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely. Itt győznöd vagy halnod kell! De miért kelljen elveszniünk, avagy kétségbe esniünk, míg csontjainkban velő, ereinkben vér, míg Isten mennyországban bizodalunk lehet, míg karunkban kopját, markunkban szablyát szoríthatunk. Ne bánts a magyart! Teljesek a históriák nemzetünk dicsőségével, teli a világ azoknak emlékezetivel, és Európának egy szeglete sincs, aki a mi eleinkről becsülettel ne szólna: Ne bánts a magyart! De meg kell vallanunk: csúfsága lettünk a nemzeteknek és magunknak, Ellenségünknek pedig, valahonnan jön ránk, prédájává. Miért? Vitézségünk romlásáért, a részegségért, tunyaságért, az egymás gyűlölésért és ezer ilyen vétünkért. Csak jobbítsuk meg magunkat, szabjunk más rendet dolgainknak, Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók! Ne bánts a magyart! Most, ha valami csak megrezzenik is a török részéről, futunk ide s tova, vizeken által, havasokon által, Ki imide, ki amoda. Minden remédiumunk csak a másoktól való segítségkoldulás, Nincs magunknak népünk, kivel szembe szállhassunk a veszedelemnek, Nincs egy emberünk, a' kit hová tehetnénk. Boldog Isten, mely hitványság! S mi vagyunk a magyarok? De bár azoknak ne mondjuk magunkat, ha Váradot vissza nem vesszük, Erdélyt elvesztjük. Ne is hadakozzunk bár azután, hanem fussunk ki az országból! Úgy hallom, Brazíliában elég pusztaság van, kérjünk spanyol királytól egy tartományt, csináljunk egy kolóniát, legyünk parasztok! De ha ki bízik Istenében, szereti hazáját, legyen egy csepp magyar vér benne, kiáltson fel az égbe Istenhez, énekelje velem ez Debóra énekét! Kik szabad akaratból adták magukat a veszedelemre, áldjátok az Urat! Új hadakat választotta az Úr, és Ő forgatá fel az ellenség kapuit. Ne bánts a magyart! Így vesszenek el, Uram, minden ellenséged. Akik pedig téged szeretnek, mint a nap az ő feltámadásában, Úgy tündököljenek! Ámen!